

ПРО ОСОБЛИВИЙ ФОРМАТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

ON THE SPECIAL FORMAT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF INTEGRITY IN THE CIVIL SERVICE OF UKRAINE

Колпаков В.К., д.ю.н., професор,
завідувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет

Курінний Є.В., д.ю.н., професор,
професор кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет

Шарая А.А., д.ю.н., доцент,
професор кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет

Зважаючи на системний характер поширення корупції на теренах сучасної української держави, одним з головних принципів, що потребує своєї невідкладної та належної реалізації у межах вітчизняного інституту державної служби є доброчесність. Дотримання цього принципу у державній службі мало б слугувати ефективною превенцією корупції у владному апараті, однак, враховуючи значні масштаби поширення корупції в Україні, реалізацію принципу доброчесності краще здійснювати у межах адаптованих до негативних корупційних тенденцій форматах. Адміністративно-правове забезпечення реалізації принципу доброчесності в державній службі України, враховуючи фундаментальність адміністративного права, відіграє вирішальну роль серед інших правових різновидів такої діяльності. В умовах воєнного стану, якісна та належна реалізація завдань відповідного адміністративно-правового забезпечення суттєво ускладнюється та потребує свого налаштування в особливий формат, який має характеризуватися: домінуванням адміністративно-примусових заходів у діяльності НАЗК та кадрових підрозділів різноманітних владних інституцій, які мають здійснювати контроль за дотриманням принципу доброчесності державними службовцями та прирівняними до них осіб; невідкладним поновленням призупиненого декларування суб'єктами переліченими у ст. 3 Закону України "Про запобігання корупції", без можливості публічного доступу на час війни до відповідного Реєстру; розглядом питання щодо скорочення періоду подачі декларацій з одного року до шести місяців з боку голів ОДА, ОВА, очільників міністерств та інших державних інституцій, а також посадовців, діяльність яких пов'язана з використанням значних обсягів бюджетних коштів; заборону держслужбовцям, іншим суб'єктам декларування (ст. 3 Закону України "Про запобігання корупції") та членам їх родин мати валютні рахунки в установах банків-нерезидентів України та проводити через них будь-які грошово-майнові операції; обмеженням для вказаних вище осіб зберігання готівкових валютних коштів сумою еквівалентною десяти тисяч доларів США.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення; доброчесність; державна служба; особливий період; НАЗК; декларування.

Given the systemic nature of the spread of corruption in the modern Ukrainian State, one of the main principles that requires urgent and proper implementation within the national civil service institution is integrity. Adherence to this principle in the civil service should serve as an effective prevention of corruption in the government, but given the significant scale of corruption in Ukraine, it is better to implement the principle of integrity in formats adapted to negative corruption trends. Given the fundamental nature of administrative law, administrative and legal support for the implementation of the principle of integrity in the civil service of Ukraine plays a crucial role among other legal types of such activities. In the context of martial law, the qualitative and proper implementation of the tasks of the relevant administrative and legal support is significantly complicated and requires a special format, which should be characterised by: the dominance of administrative and coercive measures in the activities of the NAPC and personnel units of various government institutions that are supposed to monitor compliance with the principle of integrity by civil servants and persons equated to them; immediate resumption of suspended declarations by the entities listed in Art. 3 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», without the possibility of public access to the relevant Register during the war; consideration of reducing the period of submission of declarations from one year to six months by the heads of RSAs, RSAs, heads of ministries and other state institutions, as well as officials whose activities involve the use of significant amounts of budget funds; prohibition of civil servants, other subjects of declaration (Art. 3 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption») and their family members to have foreign currency accounts in non-resident banks and to conduct any monetary and property transactions through them; limitation of the above-mentioned persons to keep cash foreign currency in the amount equivalent to ten thousand US dollars.

Key words: administrative and legal support; integrity; civil service; special period; NAPC; declaration.

Вступ. Організація та здійснення функцій публічної (державної) служби у будь-якому державному утворенні має базуватися на певних закономірностях, що повторюються у соціальному житті або іншими словами - принципах. Дані закономірності є універсальними для кожної держави, водночас залежно від рівня нагальності задач, що постають перед конкретною країною на певних етапах її розвитку, актуальність та першочерговість реалізації відповідних принципів має свої особливості.

Зважаючи на системний характер поширення корупції на теренах сучасної української держави, одним з головних принципів, що потребує своєї невідкладної та належної реалізації у межах вітчизняного інституту державної служби є – доброчесність.

Відповідно до ст. 4 чинного Закону України "Про державну службу" від 10 грудня 2015 року № 889-VIII, державна служба здійснюється з дотриманням таких принципів: верховенства права; законності; професіоналізму; патріотизму; доброчесності (спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень); ефективності; забезпечення рівного доступу до державної служби; політичної неупередженості; ефективності; прозорості; стабільності.

Норми попереднього Закону України "Про державну службу" від 17 листопада 2011 року № 4050-VI закріплювали, що принципами державної служби є: верховенство

права; патріотизм і та служіння Українському народу; законність; рівний доступ до державної служби; професіоналізм; добросесність; політична неупередженість; прозорість діяльності; персональна відповідальність державного службовця (ст. 3).

Також, ще у ст. 3 першого Закону України “Про державну службу” від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ, зазначалось, що державна служба ґрунтується на таких основних принципах: служіння народу України; демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; пріоритету прав людини і громадянина; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; персональної відповідальності за виконання службових обов’язків і дисципліни; дотримання прав та законних інтересів органів місцевого і регіонального самоврядування; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об’єднань громадян.

Як бачимо, принцип добросесності в державній службі нашої країни отримав законодавчу фіксацію у 2011 році, а визначення – 2015 року, ініціатива щодо його запровадження виходила не тільки з боку вітчизняних законодавців, у ролі ефективного стимулятора щодо впровадження добросесності у відповідні відносини, виступила Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка 1 вересня 2017 року після тривалого процесу ратифікації, набула чинності у повному обсязі.

Більш-менш зрозумілим поясненням відсутності згаданого принципу у законі 1993 року, слугує те що добросесність як за часів СРСР так у перші роки пострадянської України мала діяти за замовчуванням, тобто відповідно неписаним правилам моралі та етики держслужбовця, за якими як у радянській пісні “раніше думали про Батьківщину, а потім про себе”. Безумовно були винятки, однак якщо порівняти їх чисельність з обсягами теперішніх реалій, то результат буде далеко не на користь сучасного стану у значній мірі деградованого інституту державної служби України.

Належне дотримання принципу добросесності у державній службі мало б слугувати ефективною превенцією корупції у владному апараті, однак, якщо корупція набула ознак системності, необхідні більш складні та дієві механізми її протидії, які мають реалізовуватися у спеціальних форматах адаптованих до конкретних негативних ситуацій та тенденцій, що відбуваються в нашій країні.

Враховуючи, що вивчення адміністративно-правових потреб щодо належного втілення у життя принципу добросесності у відносинах державної служби під час особливого періоду (війни) в Україні, не зважаючи на свою актуальність, поки що не здійснювалось, існує необхідність початку їх розгляду, яка буде реалізована у даній роботі.

Науково-теоретичною основою для вивчення цієї важливої складової запобігання корупції, можуть слугувати праці таких відомих учених як: В.Б. Авер’янов, Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, В.М. Гаращук, Р.А. Калюжний, Т.О. Коломоєць, А.Т. Комзюк, В.Я. Настюк, О.І. Харитовнова та ін.

Набута практика реалізації принципу добросесності під час функціонування вітчизняного інституту державної служби в теперішніх складних умовах, спонукає до її критичного аналізу та об’єктивного оцінювання, що допоможе сформулювати своєчасні висновки, спрямовані на усунення існуючих недоліків та помилок, тому визначення характеристик особливого формату адміністративно-правового забезпечення реалізації принципу добросесності в державній службі України є метою цієї праці.

На початку викладення основного матеріалу, слід зазначити, що слово “добросесність” за останні 8-10 років набуло свого широкого використання під час оцінювання дій тієї чи іншої особи, яка претендує чи займає посаду державного (самоврядного) службовця. Найбільш часто це слово можна почути з боку представників різноманіт-

них громадських організацій, насамперед антикорупційного спрямування.

Розглядаючи значення даного слова, слід зазначити, що в латинській мові є відповідник українського слова добросесність – “*integritas*”, яке означає розсудливість, цілісність і завершеність. А у переносному значенні – “чистоту, правильність та невинність”. В англійській мові зберігся корінь цього слова (*integer* – цілий). Англійське “*integrity*” позначає стан цілісності, об’єднання, а також якість чесної людини, яка має сильні моральні принципи.

Так, добросесність у Великому тлумачному словнику сучасної української мови пояснюється як властивість за визначенням “добросесний”, висока моральна чистота, чесність. А “добросесним” є той, хто живе чесно, дотримується всіх правил моралі.

Сучасний словник з етики трактує поняття добросесності як позитивну моральну якість, яка зумовлена свідомістю й волею людини, та є стійкою характеристикою її способу життя та вчинків. Під добросесністю розуміється також готовність і здатність особистості свідомо, неухильно орієнтуватись у своїх діях та поведінці на принципі добра й справедливості.

Водночас поняття добросесності належить і до ключових категорій етики та філософії. Ці категорії дозволяють сформулювати у суспільстві чіткі та сталі принципи справедливості, особистої відповідальності за прийняті рішення та здійснені вчинки.

У 2015 році чеська неурядова організація, яка працює над просуванням верховенства права, СЕЕЛІ визначила добросесність як “внутрішню рису людини, за якої вона діє відповідно до певних принципів та цінностей, не йдучи на компроміси ні на роботі, ні у приватному житті”.

У законодавстві використовуються різні терміни й похідні від поняття добросесності. Йдеться, зокрема, про такі: “критерій добросесності”, “академічна добросесність”, “перевірка добросесності”, “декларація добросесності”, “розбудова добросесності” та інші [1].

Характеризуючи сутність адміністративно-правового забезпечення реалізації принципу добросесності в державній службі, на наш погляд під ним пропонується розуміти діяльність законодавчо визначених владних суб’єктів щодо втілення у життя закріплених у відповідних нормах права суспільних потреб стосовно здійснення перевірки поведінки, грошово-майнового стану громадян, які виконують або претендують на виконання функцій державної (публічної) служби та привірвняних до них осіб, на відповідність їх ключовим вимогам добросесності – домінування високих морально-етичних чеснот і справедливості, виключення превалювання приватного інтересу над публічними інтересами під час здійснення наданих їм повноважень.

На відміну такого різновиду як фінансово-правове забезпечення, яке за сталими теоретичними канонами права обмежене використанням матеріальних та регулятивних правових норм, адміністративно-правове – може задіювати увесь спектр норм – регулятивні та охоронні, матеріальні та процесуальні (процедурні), що є цілком природним враховуючи фундаментальний (базовий) статус адміністративної галузі права. Також, у межах дії останнього різновиду забезпечення, можливе застосування адміністративного примусу.

За часи незалежності, корупція в Україні стала системною – тобто вона є невід’ємною частиною економічної, соціальної та політичної системи держави, а більшість людей немає “здорових” альтернатив [2].

В умовах високих показників “корупційного розвитку”, дотримання вимог добросесності державними службовцями у межах звичайного формату її забезпечення, що ґрунтується насамперед на самообмеженні, самоконтролі та небажанні втратити власну позитивну репута-

цію, є недостатнім. Тому щоб досягати належних показників дотримання принципу доброчесності в державній службі, використовуються більш складні формати, у яких передбачене застосування різноманітних адміністративно-примусових заходів спеціальними державними органами.

В нашій державі такою структурою є Національне агентство з питань запобігання корупції (далі НАЗК), що діє на підставі норм Закону України “Про запобігання корупції” від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII (далі Закон).

Згідно до ч. 1 ст. 4 Закону, НАЗК є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

Одним з ключових повноважень НАЗК є здійснення в порядку, визначеному цим Законом, контролю та перевірки декларацій суб’єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб’єктів декларування (п. 7-1 ч. 1 ст. 11 Закону).

Згідно ч. 1 ст. 3 Закону суб’єкти, на яких поширюється дія цього законодавчого акту поділяються на чотири категорії: особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов’язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов’язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов’язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, - у випадках, передбачених цим Законом; кандидати на пост Президента України та кандидати у народні депутати України, зареєстровані в порядку, встановленому законом.

На наш погляд, враховуючи набутий досвід, перелік суб’єктів, які підпадають під дію цього Закону можна було б розширити за рахунок претендентів на посади перелічених у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону (окрім вже зафіксованих у п. 4 ч. 1 ст. 3), шляхом доповнення того ж п. 4 ч. 1 ст. 3 Закону. Пояснюється такий крок тим, що не усі претенденти на посади перелічені у п. 1 ч. 2 ст. 3 на час участі у відповідному конкурсі, виборах або призначенні є суб’єктами на які поширюється дія Закону.

НАЗК у перші роки після створення, піддавалась справедливій критиці за низьку ефективність своєї роботи. Однак, після сумнозвісного Рішення Конституційного Суду України №13-р/2020 від 27 жовтня 2020 року, яким фактично була заблокована його діяльність щодо здійснення моніторингу та контролю за виконанням активів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, здійснення контролю та перевірки декларацій суб’єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб’єктів декларування та ін., відбулися відповідні законодавчі зміни та своєрідне перезавантаження НАЗК, яке позитивно позначилось на результатах його функціонування.

Так, у 2021 році НАЗК завершило повну перевірку 1026 декларацій та виявило недостовірні відомості на суму понад 1,2 млрд гривень. У кожній третій декларації було виявлено порушення, які передбачають кримінальну або адміністративну відповідальність.

Ознаки кримінальних правопорушень виявлені у 119 деклараціях. У деклараціях цих посадовців виявлено ознаки подання недостовірних відомостей на суму понад 1,1 млн гривень (за ст. 366-2 Кримінального кодексу України). Зокрема, порушення виявлені в деклараціях таких посадовчих осіб: 2 судді Конституційного Суду України

(КСУ); 2 судді вищих судів; 19 народних депутатів України; 3 заступників голів обласних державних адміністрацій; 65 депутатів місцевих рад.

Поміж осіб, у деклараціях яких виявлено недостовірні відомості на значну суму: народний депутат України – виявлено недостовірні відомості на суму понад 73 млн гривень; депутат Одеської обласної ради – недостовірні відомості 69,9 млн гривень; заступник начальника відділу ДФС України – недостовірні відомості 64,6 млн гривень; присяжний Хмельницького міськрайонного суду – недостовірні відомості 57,6 млн гривень; депутат Одеської обласної ради – недостовірні відомості 45 млн гривень.

Також за 2021 рік виявлено невідтверджені активи на загальну суму 84,8 млн гривень. З них у 11 деклараціях виявлено ознаки необґрунтованості активів: колишній заступник Державного бюро розслідувань; народний депутат України; поліцейський; 2 держслужбовці категорії “Б”; 6 депутатів місцевих рад.

В одній декларації, поданій колишнім начальником Управління Північно-східного офісу Держаудитслужби в Луганській області – виявлено ознаки незаконного збагачення.

Ознаки адміністративного правопорушення (за ч. 4 ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення – декларування недостовірної інформації на суму від 227 тис. до 1,1 млн гривень) виявлено в 171 декларації, зокрема поданих такими особами: суддя КСУ; суддя Верховного Суду; 2 міністри; 7 заступників міністрів; 16 народних депутатів України; 5 заступників голів обласних державних адміністрацій; 48 депутатів місцевих рад.

Водночас у 351 декларації НАЗК виявило незаконні порушення, які не мають грошового вираження. Ще в 385 деклараціях – встановлено недостовірні відомості на суму до 100 прожиткових мінімумів, яка не тягне за собою відповідальність [3].

На теперішній час реалізація вітчизняним чиновництвом обов’язку щодо декларування свого майна є найбільш доступним та ефективним засобом їх перевірки на доброчесність, яка виступає у ролі універсального критерія сумління та порядності державного службовця, його морально-етичної зрілості та готовності реалізовувати у першу чергу державні інтереси, зміст яких ґрунтується на відповідних об’єктивно існуючих суспільних потребах.

Нажаль, далеко не кожному представнику влади в Україні притаманна доброчесність, про що свідчать численні приклади, кількість яких в умовах розпочатої 24 лютого 2022 року широкомасштабної агресії РФ проти нашої держави не зменшилась, а навпаки збільшилась, що підтверджується майже щодня відповідними резонансними фактами.

Так, лише 1 лютого 2023 року генеральний прокурор України Андрій Костін повідомив про оголошення підозр низці українських посадовців:

– Ексзаступнику міністра оборони висунули підозру за фактом “перешкодження законній діяльності ЗСУ та інших військових формувань в особливий період. За даними слідства, він лобював укладення договорів про постачання продуктів для військових за завищеними цінами, закупівель бронжилетів та інших речей для ЗСУ низької якості”.

– Колишньому в.о. директора Департаменту державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів Міноборони повідомили про підозру за фактом “розтрати коштів та перешкодження законній діяльності ЗСУ — організував закупівель неякісних бронжилетів”.

– Чинному службовцю Міноборони повідомили про підозру у заволодінні коштами та службовій підробці. За даними слідства, “перебуваючи на посаді заступника директора підприємства ОПК, він нібито уклав фіктивний договір з іноземною компанією про проведення огляду, оцінки та технічного стану раніше відремонтованих 4 двигунів та 2 головних редукторів до авіатехніки”.

– Колишньому міністру енергетики висунули підозру у службовій недбалості, що “призвела до укладення збиткових для держави угоди на користь олігарха”.

– В.о. першого заступника Голови Правління ПАТ “Укртатнафта” повідомили про підозру “в умисному ухиленні від сплати податків, вчиненому за попередньою змовою із головним бухгалтером. Їхні дії завдали державі мільйонних збитків”.

– Посадовця Одеської ОВА, за даними Генпрокуратури викрито на хабарі 40 тис. дол. за махінації із землею [4].

Як бачимо, половина наведених випадків стосується діяльності Міноборони України, окремі представники якого в умовах повномасштабної війни, користуючись відсутністю належного контролю та необтяженістю власною доброчесністю, дозволяють собі здійснювати різноманітні закупівлі для ЗСУ за завищеними у 3-4 рази гуртовими цінами або незаконно збагатитись на 188 мільйонів гривень, як це зробив керівник Одеського регіонального центру комплектування, про що в рамках дискусійної платформи BrainHub у Медіацентрі Україна – Укрінформ 19 липня 2023 року повідомив Голова НАЗК Олександр Новіков [5].

Для здійснення ефективної боротьби з наведеними та подібними неподобствами, необхідно максимально використовувати функціональний потенціал НАЗК, яке не дивлячись на майже півторарічний період перебування України в умовах воєнного стану й надалі працює в звичайному форматі своєї діяльності, який у значній мірі не враховує особливостей сучасного періоду (повномасштабної війни), під час якого суттєвого зростає ймовірність різноманітних корупційних проявів з боку окремих недоброчесних представників чиновництва.

У переформатуванні роботи НАЗК з урахуванням воєнного стану, відповідну позитивну роль повинна була відіграти Верховна Рада України, однак Законом України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни” від 3 березня 2022 року № 2115-IX призупинила обов’язкове декларування, яке має поновитися протягом трьох місяців після завершення воєнного стану. Необхідність прийняття таких законодавчих новел пояснювалась захистом особистих даних осіб-декларантів, бо зміст декларацій був доступний на сайті НАЗК.

За інформацією НАЗК станом на 17 квітня 2023 року, декларації за 2021 рік подали 370 тис. 168 осіб, з них: 34 народних депутати (+ 2 за тиждень); три міністри (без змін за тиждень); три заступники керівника Офісу Президента (без змін за тиждень); 32 435 посадовців категорії «А» та «Б» (держслужбовці, які обіймають керівні посади; приріст за тиждень – 352 особи); два директори територіальних управлінь ДБР (+ 1 за тиждень); 2 112 суддів (+ 33 за тиждень, у т.ч. + 1 суддя КСУ); 9 098 прокурорів, слідчих, дізнавачів (+ 159 осіб); 5 голів ОДА та ОВА (без змін за тиждень).

Посадовці подають декларації до Реєстру вже й за 2022 рік. Загалом на 17 квітня 2023 року, прозвітували за 2022 рік 210 тис. 500 осіб (+ 7 250 за тиждень). Серед них 17 народних депутатів (+ 3 народні депутатки за тиждень) та один голова ОДА.

Через війну подання декларацій за 2021 та 2022 роки поки що добровільне, але відновлення обов’язкового декларування та повноважень НАЗК з перевірки декларацій є однією з умов МВФ надання кредиту Україні. Тож НАЗК сподівається на якнайшвидше ухвалення відповідного законопроекту [6].

Рік тому, Законом України “Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки” від 20 червня 2022 року № 2322-IX була затверджена Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки (далі Стратегія).

Відповідно до положень розділу 3 “Запобігання корупції у пріоритетних сферах” Стратегії, існує три проблеми

дотримання доброчесності під час формування та функціонування суддівського корпусу.

По-перше, у суспільстві спостерігається тенденція щодо збільшення рівня недовіри до органів у системі правосуддя. Закон не визначає доброчесність як кваліфікаційну вимогу до членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. По-друге, процедури кваліфікаційного оцінювання суддів та конкурсні процедури потребують удосконалення та розробки чітких і передбачуваних критеріїв (індикаторів) доброчесності та професійної етики. Доброчесність та професійна етика як стандартні вимоги до суддів недостатньо впроваджені на практиці, а оцінювання цих вимог не завжди є прозорим та передбачуваним. По-третє, відсутність дієвих механізмів підтримання доброчесності суддівського корпусу та реагування на встановлені факти впливу, тиску на суддів та втручання в їх діяльність.

Постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 року № 220 затверджено Державну антикорупційну програму на 2023-2025 роки (далі Програма). У розділі 2 “Запобігання корупції у пріоритетних сферах” якої, зазначається, що у суспільстві спостерігається тенденція щодо зниження рівня довіри до органів у системі правосуддя. Закон не визначає доброчесність як кваліфікаційну вимогу до членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Протягом тривалого часу суспільство висловлює недовіру до ряду органів у системі правосуддя. Основними чинниками, які вплинули на оцінку довіри до таких органів, стали висловлені у засобах масової інформації сумніви у доброчесності їх членів та можливе прийняття ними рішень в умовах конфлікту інтересів.

Як бачимо, як у змісті Стратегії так й у змісті Програми зафіксовані положення стосовно вдосконалення механізмів дотримання критеріїв доброчесності під час здійснення процедур кваліфікаційного оцінювання суддів та відповідних конкурсних процедур.

На нашу думку, зазначені вище недоліки властиві не тільки для процедур формування та перевірки суддівського корпусу на відповідність критеріям доброчесності. Аналогічні ситуації можна спостерігати як у правоохоронних структурах (Прокуратурі України, Національній поліції, тощо) так й у так званих силових структурах (насамперед у Мінобороні України).

Висновок. На підставі викладеного можна констатувати, що адміністративно-правове забезпечення реалізації принципу доброчесності в державній службі України, враховуючи фундаментальність адміністративного права, потенціал його матеріальних та процесуальних, регулятивних та охоронних норм, а також методів правового регулювання (особливо адміністративного примусу) відіграє вирішальну роль серед інших правових різновидів такої діяльності (фінансово-правового, цивільно-правового, кримінально-правового забезпечення).

В умовах воєнного стану, якісна та належна реалізація завдань відповідного адміністративно-правового забезпечення суттєво ускладнюється та потребує свого налаштування в особливий формат, який має характеризуватися: домінуванням адміністративно-примусових заходів у діяльності НАЗК та кадрових підрозділів різноманітних владних інституцій (міністерств, служб, департаментів, офісів, тощо), які мають здійснювати контроль за дотриманням принципу доброчесності державними службовцями та прирівняними до них осіб; невідкладним поновленням призупиненого декларування суб’єктами переліченими у ст. 3 Закону, без можливості публічного доступу на час війни до відповідного Реєстру; розглядом питання щодо скорочення періоду подачі декларацій з одного року до шести місяців з боку голів ОДА, ОВА, очільників міністерств та інших державних інституцій, а також посадовців, діяльність яких пов’язана з використанням значних

обсягів бюджетних коштів як на загальнодержавному так й регіональному і місцевому рівнях; заборонаю держслужбовцям, іншим суб'єктам декларування (ст. 3 Закону) та членам їх родин мати валютні рахунки в установах банків-нерезидентів України та проводити через них будь-які грошово-майнові операції; обмеженням для вказаних вище осіб зберігання готівкових валютних коштів сумою еквівалентною десяти тисяч доларів США.

Безумовно, наведений перелік ознак особливого формату адміністративно-правового забезпечення реалізації принципу доброчесності в державній службі України, під час воєнного стану не є вичерпним, його можна доповнювати та деталізувати. Однак, з наведених вище п'яти характеристик, стає зрозумілим як концептуально виглядає авторське бачення розв'язання порушеної проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Доброчесність: поняття, складові та історія. 23 березня 2021. <https://prosvita.nazk.gov.ua/blog/dobrochesnist-ponyattya-skladovi-ta-istoriya>
2. Антикорупційна енциклопедія. Види корупції. <https://prosvita.nazk.gov.ua/encyclopedia/vydy-koruptsiyi>
3. За результатами повної перевірки декларацій у 2021 році НАЗК виявило недостовірні відомості на понад 1,2 мільярди гривень. 26 січня 2022. <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/za-rezultatamy-povnoyi-perevirky-deklaratsij-u-2021-rotsi-nazk-vyavylo-ndostovirni-vidomosti-na-ponad-1-2-milyardy-gryven/>
4. Антоніна Андрійчук. "Громадський контроль обмежений". Як війна впливає на рівень корупції в Україні. Радіо Свобода. 3 лютого 2023. <https://www.radiosvoboda.org/a/indeksiv-spryynyattya-koruptsiyi-ukrayina/32248930.html>
5. Незаконне збагачення на 188 мільйонів – НАЗК направить обґрунтований висновок щодо одеського воєнкома. 19 липня 2023. <https://mediacenter.org.ua/uk/nezakonno-zbagachennya-na-188-miljoniv-nazk-napravit-obgruntovaniy-visnovok-shhodo-odeskogo-vojenkoma/>
6. Лічильник подання декларацій: за 2021 рік вже прозвітували 370 тис. публічних службовців, за 2022 – 210 тис. 17 квітня 2023. <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/lichilynyk-podannya-deklaratsij-za-2021-rik-vzhe-prozvituvaly-370-tys-publichnyh-sluzhbovtiv-za-2022-210-tys/>